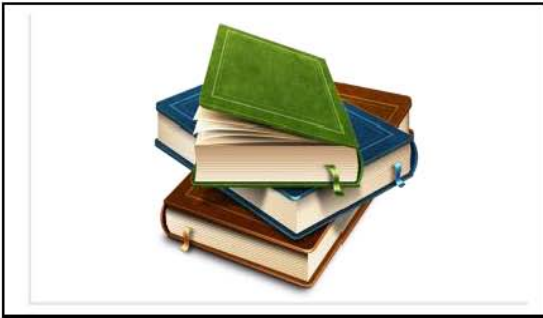

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

The factors that affect on the Model of Managing
In Master of Public Administration Program Run by
the State Universities in Thailand's Central Northeastern
Region

นิเทศ สำนัณาริ*และพลโท ดร.ประสารโชค ธูวนนุติ**

Nites Sanannaree And Lt. Col. Dr. Prasarnchoke Thuvanuti

*นักศึกษานิเทศศาสตร์เอกหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, E-mail : nites2512@gmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประธานหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบในการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ต้องให้ความสำคัญกับตัวหลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน ห้องสมุด และการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะทำให้การจัดการหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จ ส่วนด้านภาวะผู้นำ บุคลากร งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ ความร่วมมือภายใน และความร่วมมือภายนอก ยังถือเป็นองค์ประกอบรองลงมาที่เป็นส่วนสนับสนุนให้การบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางดำเนินไปด้วยดี

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

Abstract

The objectives of this research were two-fold : 1) to study the factors that affect the model of the management of Master of Public Administration Program run by the state universities in Thailand's Central Northeastern Region(TCNR). and 2) to propose a Management model of Master of Public Administration Program of the State-run

Universities in the TCNR. The present study was in line with that of qualitative method. The Group were ones of Program Chairman ,regular teaching staff ,program supporting staff and employers of the graduates from a respective university which all made the grand total number of the 54 people. The research tool in this regard was that of the in-depth interview guide as well as the focus group discussion. The collective data were analyzed in favour of content analysis

The Research findings were as regards the model of graduate study Program in public Administration run by of State Universities in TCNR, it was found that the Program run by Executives under the state universities under the state university board should pay more attention to the relevant factors such as the curriculum, instructing, teaching staff, Libraries and academic services and thesis preparation which all would bring about a good success in the program management. On the other hand, the other factors such as leadership ,supporting staff, budget, materials and equipments and cooperation both internal and external ones in the form of networks were second to the aforesaid in running the program for the achievement of the Public Administration Program in the TCNR.

Keywords : Management, Master of Public Administration Program , State Universities in Central-Northeastern Region

บทนำ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่รวบรวมของวิทยาการชั้นสูง สงวนรักษาและถ่ายทอดความรู้ที่สังคมยอมรับ (เกษม วัฒนชัย, 2544 : 4) และมีความสำคัญ ในการสร้างผู้นำในด้านวิชาชีพและวิชาการ ที่เป็นพื้นฐานของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ของชาติ (วิชัย ตันศิริ, 2547 : 113)และทำหน้าที่ชี้นำสังคม (จรัส

สุวรรณเวลา และคณะ, 2529:25) ดังนั้น การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงเน้นให้บัณฑิตเกิดกระบวนการคิด แสวงหาความรู้มีทักษะที่สำคัญ และสามารถแก้ปัญหาได้ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2546:5) ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยการจัดการศึกษาที่บ่งชี้ 4 ประการ คือ หลักสูตร ระบบการเรียนการสอน อาจารย์ และนิสิต (ประกอบ คูปรรัตน์, 2532) และคุณภาพของบัณฑิตศึกษาจะตื้นขึ้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานบัณฑิตศึกษาในด้าน การบริหาร หลักสูตร บุคคล ห้องสมุด สารสนเทศ เทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย และการเงินการคลังอย่างมีประสิทธิภาพ (อดุลย์ วิริยเวชกุล, 2541:13) การบริหารจัดการระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษาระดับสูงของอุดมศึกษา เพื่อมุ่งสู่การคิดค้น แสวงหา และนำความรู้ไปใช้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ระดับปริญญาตรีเน้นที่การนำความรู้ไปใช้ แต่ระดับปริญญาโทและเอกเน้นที่การคิด แสวงหาเป็นพิเศษและต้องการเน้นการมีความรู้ระดับหนึ่งเพื่อจะพัฒนางานให้สมบูรณ์ขึ้น พร้อมทั้งมีทักษะที่สำคัญในการหาความรู้อยู่เสมอ และสามารถแก้ปัญหาได้ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีคุณภาพมีปัจจัยที่จะบ่งชี้อยู่ 4 ประการ คือ ด้านหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน อาจารย์และนิสิต (ประกอบ คูปรรัตน์, 2532) อีกทั้งยังต้องใช้ทักษะด้านการบริหาร ได้แก่ การคาดคะเน การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการการประสานงาน และการควบคุม(Henri Fayol, 1949:2) และในฐานองค์การของรัฐแล้ว ไม่ได้มุ่งหมายในเชิงพาณิชย์ เป้าหมายสูงสุดจึงอยู่ที่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด(Herbert A.Simon, 1996 : 161) ขณะที่คุณภาพของบัณฑิตศึกษาในฐานะบริกรสาธารณะของรัฐจะดำเนินการได้ด้นนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการด้าน การบริหาร หลักสูตร บุคคล ห้องสมุด สารสนเทศ เทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัย และการเงินการคลังอย่างมีประสิทธิภาพและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูงตามสาขาวิชา มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างสถาบันบัณฑิตศึกษาจึงต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน ไม่อาจเลือกทำเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คณะทำงานของบัณฑิตศึกษาจึงเป็นความท้าทายต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ(The Graduate School of University of Washington, 2010 : 4) ผู้บริหารต้องต้องมีศักยภาพสูงในการแสวงหาทุนจากภายนอกและแหล่งฝึกงานให้นักศึกษาฝึกงาน มีการวางแผนงานวิจัย มีหลักสูตรหลายรูปแบบ เช่น แผน ก และ ข และมีวิธีเรียนหลายแบบ เช่น เต็มเวลา (Full-time) บางเวลา (Part-time) และการอบรมระยะสั้น (short course training) (อดุลย์ วิริยเวชกุล,

2541:13) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยไทยหลายแห่งเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทและเอก โดยปีการศึกษา 2550 ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนที่เปิดการเรียนการสอนจำนวนมาก มีนักศึกษาเข้าใหม่เพิ่มขึ้นเท่าตัวในทุกปีการศึกษา ทั้งนี้ ปัญหาด้านคุณภาพจะไม่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยที่สามารถจัดหาทรัพยากรและบุคลากรไว้รองรับนักศึกษาได้อย่างเพียงพอ ขณะที่มหาวิทยาลัยบางแห่งที่ไม่มีความพร้อมแต่เปิดสอน จึงอาจเกิดปัญหาตามมาหลายประการ ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เพียงพอ จึงให้คำปรึกษาได้ไม่ทั่วถึง ทรัพยากรในห้องสมุดไม่เพียงพอสำหรับการค้นคว้าทางวิชาการ และการทำวิทยานิพนธ์ขาดคุณภาพ ไม่สามารถเป็นองค์ความรู้แก่ประเทศได้ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้สู่สังคม โดยมีการวิจัยเป็นกลไกสำคัญ แต่ปัจจุบันดูเหมือนว่าค่านิยมของคนในสังคมเกี่ยวกับการศึกษากำลังเปลี่ยนไป มีการนำเอาวิธีการทางการตลาดมาใช้ในการบริหารการศึกษา การใช้วิธีการทางการตลาดในการบริหารธุรกิจการศึกษายังไม่ลืมหูลืมตาจะนำมาซึ่งปัญหาอันยิ่งใหญ่ของประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2541)

มหาวิทยาลัยหลายแห่ง (สรุปจากทัศนวิศิษฐาร'51,2551 :119-143) ได้เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรองรับกลุ่มผู้สมัครเข้าเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกเรียนในภาคพิเศษคือเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ และเลือกศึกษาในแผน ข (ทำภาคนิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ) มากกว่าแผน ก (ทำวิทยานิพนธ์) ทั้งนี้เพราะเป็นผู้ที่มีงานทำแล้ว มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาเรียน ขณะที่นักศึกษาที่เข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษายังมีความแตกต่างกันทั้งในด้านภูมิหลัง ประสบการณ์ พื้นความรู้ ความสามารถ และจุดมุ่งหมายในการศึกษาต่อปริญญาชั้นสูง ความแตกต่างและหลากหลายดังกล่าวย่อมมีผลต่อการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์ ในปัจจุบันมีการเปิดสอนกันอย่างหลากหลายทั้งรูปแบบและปริมาณ ตามความต้องการของสังคมที่มีอยู่ในระดับสูง มีการแข่งขันกันรับนักศึกษาจนเป็นผลต่อการรักษาคุณภาพของผู้เรียนอันเนื่องมาจากขาดความพร้อมทางด้านอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ประกอบกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานไม่ได้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่จบออกไปจากสถาบันหลายๆ แห่งถูกสังคมมองว่าไม่มีคุณภาพผู้เรียนไม่ได้รับความรู้และประโยชน์มากกว่าการได้คุณวุฒิที่เพิ่มขึ้น และสถาบันที่จัดการศึกษามีการจัดการศึกษาในเชิง

พาณิชย์ ให้ความสำคัญในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ จนเกิดคำกล่าวที่ว่า “จ่ายครบจบแน่” โดยปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปัจจุบันจึงอาจถือได้ว่าอยู่ในภาวะวิกฤต โดยเฉพาะวิกฤตในเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่สภาคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (สคบท.) ได้ตระหนักถึงวิกฤตปัญหาในเรื่องนี้จึงได้จัดการประชุมสัมมนาขึ้น เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2549 ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภายใต้หัวข้อ “บัณฑิตศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ” การจัดการประชุมสัมมนาครั้งนี้เป็นการจัดประชุมเพื่อนำปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามานำเสนอเพราะการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษามีความสลับซับซ้อน ในที่ประชุมมีการระดมสมองเพื่อหาข้อสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาระดับนี้ ซึ่งพบว่าปัญหาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีประเด็นหลักๆ ดังนี้ คือ 1. Demand กับ Supply ไม่สอดคล้องกัน เพราะมหาวิทยาลัยต่างๆ มุ่งจะผลิตบัณฑิตศึกษาให้ได้จำนวนมากๆ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของสังคม 2. การเปิดสอนในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ไม่ได้เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น มหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพทางการแพทย์ แต่ไปเปิดสาขาวิชาอื่นควบคู่ไปด้วย 3. การเปิดสอนแบบธุรกิจบัณฑิตศึกษา มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งมองเห็นการเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในเชิงธุรกิจ ต้องการผลิตให้ได้ปริมาณมากๆ เพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจ 4. การเปิดสอนแผน ก น้อยลงไป แต่เพิ่มจำนวนแผน ข (ไม่ทำวิทยานิพนธ์) มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองผู้เรียนที่ต้องการเรียนให้จบได้เป็นมหาบัณฑิตเพียงเพื่อเป็น Social Credit

การแบ่งกลุ่มจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2551 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางจำนวน 6 มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จากการตรวจเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ใช้บัณฑิต ของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ทำให้ทราบว่ามหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง การเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตในระยะเวลาในที่แตกต่างกันไป จึงทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตร ระบบและกลไกในการบริหารงาน ความพร้อมด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และบุคลากรประจำหลักสูตร ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการผลิตมหาบัณฑิต และการบริการวิชาการแก่สังคมมีความแตกต่างกันไปด้วย อีกทั้งหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตเป็นหลักสูตรที่มีการเปิดดำเนินการแพร่หลายและได้รับความสนใจมากขึ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นและเห็นควรอย่างยิ่งว่า มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางควรมีความตระหนักและเร่งสำรวจตรวจสอบตนเองว่าในภาพรวมของการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมีภาพลักษณ์ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปตามที่มีข้อวิพากษ์วิจารณ์และข้อเป็นห่วงต่อการบริหารจัดการหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและคุณภาพบัณฑิตศึกษาในภาพรวมของประเทศหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบสถานะของการบริหารจัดการหลักสูตร ผลจากการศึกษาจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงการมีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์และกติกาต่างๆ รวมถึงสังคมโลกาภิวัตน์ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรสำรวจตรวจสอบการบริหารจัดการหลักสูตรของตนว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใดในด้านต่างๆ เช่น ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนการเชื่อมโยงงานวิจัยกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความหลากหลายทั้งในแง่ของเนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย คุณภาพงานวิจัยบัณฑิตศึกษา กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการตำแหน่งทางวิชาการ ผลงานวิจัยของอาจารย์ แรงจูงใจและการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนจากหน่วยงานระบบพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาในการทำวิจัยและเขียนบทความวิชาการ ระดับความรู้ความสามารถของอาจารย์ผู้สอนและทักษะการเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความร่วมมือในการบริหารจัดการระหว่างหลักสูตรความผูกพันกับองค์กร การบริหารรายรับรายจ่าย การประชาสัมพันธ์หลักสูตรเชิงรุก การคัดกรองผู้สมัครเข้าศึกษา ศักยภาพของนักศึกษาในด้านการคิดวิเคราะห์ วิจัย ทักษะทางด้านภาษา และเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน และ

การควบคุมติดตามให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านการทำวิทยานิพนธ์เพื่อให้ได้มหาบัณฑิตทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีความรู้ความสามารถ มีองค์ความรู้และมีทักษะการวิจัยไปที่สามารถไปต่อยอดสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นทุนความรู้ไปศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาเอกได้แบบเจาะลึกและเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เมื่อมีการสำรวจตรวจสอบการบริหารจัดการหลักสูตรแล้วจะทำให้ทราบสถานะจุดอ่อนจุดแข็งที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการศึกษาและการสร้างคุณภาพการต่อสังคมได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้ง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือในการบริหารจัดการอย่างกว้างขวางและเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหลักสูตร นำไปสู่มาตรฐานในการบริหารจัดการและคุณภาพของมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน

ขณะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำและเป็นผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยในของรัฐและมีส่วนร่วมในการบริหารและรับผิดชอบการดำเนินงานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในระดับปริญญาโท ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโดยนัยดังกล่าวข้างต้น วิทยคุณด้านรัฐประศาสนศาสตร์ทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติหรือประสบการณ์ด้านการบริหารบุคคลและการให้สาธารณบริการ(Public services) ย่อมเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีความสำคัญและจำเป็นแก่หน่วยงานทุกระดับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากโลกาภิวัตน์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตที่เปิดสอนโดยมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในปัจจุบันตกอยู่ในสภาพที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นห่วงเช่นเดียวกับคุณภาพการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษาในภาพรวมโดยเฉพาะคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในด้านนี้ซึ่งย่อมเป็นผลมาจากการบริหารจัดการหลักสูตร ประสบการณ์ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ที่ชัดเจน และความเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและมาตรฐานขององค์ประกอบที่สำคัญต่างๆ อาทิเช่น ด้านผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา บุคลากรฝ่ายสนับสนุน ระบบการบริหารการเงินการคลัง เป็นต้น การศึกษาวิจัยการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตตามบริบทการบริหารจัดการด้วยระเบียบวิธีวิจัยและองค์ความรู้ทางรัฐ

ประศาสนศาสตร์ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่งเพราะผลการวิจัยจะเป็นกระจกสะท้อนถึงการตรวจสอบตนเองนำไปสู่การยอมรับความจริงว่าหลักสูตรในสถานะและสถานการณ์เช่นไร ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือเป็นเครือข่ายและมีเอกภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 6 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เนื่องจากมหาวิทยาลัยทั้ง 6 แห่งอยู่ในพื้นที่ของสี่จังหวัดใกล้เคียงกันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง สะดวกต่อการติดต่อประสานระหว่างผู้วิจัยและมหาวิทยาลัยของผู้วิจัยคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น กับ มหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งผลจากการศึกษาและการประสานงานจะนำไปสู่การเป็นคู่ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกันในอนาคตขณะที่เหตุผลที่เลือกศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐแต่ไม่เลือกมหาวิทยาลัยเอกชนเพราะการให้บริการทางการศึกษาเป็นบริการสาธารณะ(Public Service) ที่มหาวิทยาลัยของรัฐควรเป็นแบบอย่างแก่มหาวิทยาลัยเอกชนในเรื่องคุณภาพของการบริหารจัดการและเป็นแบบอย่างของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพโดยใช้ต้นทุนในการศึกษาที่ไม่สูงนัก เมื่อมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางมีความเข้มแข็งและเป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการต่อกันแล้ว จึงค่อยขยายผลและสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในโซนอื่นๆ อันจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและการเป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตอย่างยั่งยืน อีกทั้งเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตและนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของตนเอง การปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของหน่วยงานให้มีคุณภาพ ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาหน่วยงานพัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ประธานหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 54 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร พบว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นของตนเองเป็นการเฉพาะไม่ได้ดำเนินการร่วมกันพัฒนาหรือใช้หลักสูตรร่วมกัน แต่มีเพียงหนึ่งสถาบันที่ใช้หลักสูตรร่วมกับสถาบันอื่น ส่วนชื่อหลักสูตรส่วนใหญ่ใช้ชื่อหลักสูตรว่าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตพร้อมระบุสาขาวิชาว่าสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชานโยบายสาธารณะ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีเพียงหนึ่งแห่งใช้ชื่อว่าหลักสูตรพุทธศาสตร์

มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตอยู่ระหว่าง 36-45 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยส่วนเปิดทั้งแผน ก แบบ ก2 และ แผน ข แต่มีเพียงหนึ่งแห่งที่เปิดเพียงแผน ก แบบ ก2 เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แม้จะมีชื่อวิชาต่างกันเล็กน้อย เช่น ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ กับ วิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ขอบข่ายและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์กับ บริบททางรัฐประศาสนศาสตร์ พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์ และ วิชาแนวคิดทางการเมืองและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ วิชานโยบายสาธารณะ และการวางแผนกับวิชานโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบาย วิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการปกครองท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์และวิชาการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ เป็นต้น ดังความเห็นของสุชาติอาจารย์มหาวิทยาลัยกล่าวว่า “...ผมก็แปลกใจอยู่ไม่น้อยสาขาวิชาเดียวกันแต่ทำไมรายวิชาได้แตกต่างกันมากเหลือเกินทุกมหาวิทยาลัยเขาเอาอะไรเป็นตัวกำหนดในการกำหนดรายวิชาหรือว่าอยากใส่อะไรก็ใส่ไปแล้วแต่คนเขียนหลักสูตร...” จากผลการวิเคราะห์ด้านหลักสูตรทำให้เห็นว่าแม้หลักสูตรจะมีความยืดหยุ่นให้เลือกได้ระหว่างแผน ก กับ แผน ข แต่เมื่อพิจารณาจากรายวิชาในหลักสูตรจึงทำให้เห็นว่าหลักสูตรมีเป้าหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความเป็นนักวิชาการและนักวิจัยที่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนางาน องค์กร และสังคมได้

2. ด้านการเรียนการสอน พบว่า ด้านการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ เปิดการเรียนการสอนทั้งในภาคปกติและในภาคพิเศษ (วันเสาร์-อาทิตย์) ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่คล้ายๆ กัน เช่น การบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การใช้กระบวนการวิจัย การสอนแบบบล็อกคอร์สและการเรียนจบเป็นที่ละรายวิชา ดังความเห็นของนิรุตตาจารย์มหาวิทยาลัย “...ดีแตกต่างกันครับถ้าเรียนรวมหลายวิชาพร้อมกันเด็กจะหนักหน่อย แต่ถ้าเรียนรายวิชาทีละรายวิชาทีละรายวิชาแล้วสอบทีละรายวิชา...” และทินกรอาจารย์มหาวิทยาลัย “...ถ้าจะฝึกเด็กให้คิดเชิงองค์รวมการบูรณาการก็ต้องจัดแบบเรียนรวมหลายวิชาพร้อมกันแต่เด็กสมัยนี้ชอบแบบเรียนรายวิชาทีละรายวิชาทีละรายวิชาเพราะเขาเห็นว่ามันไม่หนัก...” แต่โดยรวมแล้วพบว่าการในการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายเสียส่วนใหญ่และการกำหนดให้นักศึกษานำเสนอรายงานจากการค้นคว้า ขณะที่แนวทางในการกำกับกระบวนการเรียนการสอนนั้นผู้บริหารได้กำหนด

นโยบายให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยปรับฐานความรู้ของนักศึกษาให้ได้มาตรฐานที่ใกล้เคียงกันสำหรับการเรียนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตเนื่องจากผู้เรียนจบปริญญาตรีมาจากสาขาวิชาที่หลากหลาย การเรียนการสอนจึงเน้นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ส่วนบทบาทของอาจารย์ในการสอนและพัฒนาการเรียนการสอนมุ่งไปที่การประเมินผลทางการเรียน การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการประเมินวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระของนักศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน การเรียนการสอนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรเนื่องจากเป็นกระบวนการหล่อหลอมและเสริมสร้างให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการ การมีมุมมองต่อปรากฏการณ์ทางสังคมและวิธีการศึกษาค้นคว้า อันจะนำไปสู่กระบวนการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และการปฏิบัติตามกระบวนการอื่นๆ อันเป็นส่วนสำคัญของการสำเร็จการศึกษา

3. ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรแม้จะไม่ครบจำนวนหัวคนก็ตาม แต่อย่างน้อยก็มีคุณสมบัติตรงกับหลักสูตรที่เปิดสอนจำนวนสามคนและมีคุณสมบัติสัมพันธ์กับหลักสูตรที่เปิดสอนจำนวนสองคน มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรนี้มานานค่อนข้างมีความมั่นคงและต่อเนื่องของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีการพัฒนาอาจารย์อาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอนอยู่บ้าง เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนบางคนดำรงตำแหน่งบริหารและมีภาระงานที่จะต้องสอนในระดับปริญญาตรีที่เป็นงานประจำและการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาจึงทำให้ประสิทธิภาพในการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระลดความเข้มข้นลงไปบ้าง อีกทั้งมีปัญหาในเรื่องสัดส่วนของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ด้วย เนื่องจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังไม่นิยมนำบุคคลภายนอกมาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม แต่จะเป็นได้บ้างก็ในฐานะอาจารย์พิเศษผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์และการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ดังความเห็นของอมรวิทย์อาจารย์มหาวิทยาลัย “...อาจารย์ผู้สอนผมก็เห็นว่าแม้แต่อาจารย์ประจำหลักสูตรที่แบ่งกันสอนเกือบครบทุกวิชาอาจารย์พิเศษมีน้อยมากครับ...” สุเชาว์อาจารย์มหาวิทยาลัย “...รายได้ครับผมว่าค่าสอนน่าจะเป็นสิ่งที่เขา

พยายามไม่เอาอาจารย์ภายนอกมาสอนแต่ผมก็ยังให้ความสำคัญกับอาจารย์พิเศษนะครับโดยเฉพาะที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ...”

ดังนั้น สิ่งที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วนก็คือการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาเอกทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ให้เข้าสู่ตำแหน่งวิชาการในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ให้ได้มากที่สุดเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเฉพาะหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่กำหนดให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณวุฒิปริญญาเอกทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์และดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นอย่างต่ำ และเน้นเมื่อหลักสูตรไม่พร้อมก็ควรเน้นการมีส่วนร่วมจากอาจารย์พิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาเป็นผู้ร่วมสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอาจารย์ผู้สอน ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คือ ด้านอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณสมบัติเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานรวมถึงการมีระบบและกลไกการส่งเสริมพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีศักยภาพทางวิชาการที่สูงขึ้น มีวิธีประเมินความดีความชอบและการสร้างขวัญกำลังใจแก่อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีคุณภาพและเป็นการจรรงรักษาให้ปฏิบัติงานประจำหลักสูตรอย่างยั่งยืน

4. ด้านห้องสมุด พบว่า คณาจารย์และนักศึกษาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้บริการแหล่งข้อมูลตำราเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ จากหอสมุดกลางหรือสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัยมีเพียงไม่กี่แห่งที่มีห้องสมุดเป็นของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรนี้ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยทุกแห่งได้อำนวยความสะดวกบริการนักศึกษาสืบค้นข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ส่วนงานวิจัยของต่างประเทศยังมีเป็นจำนวนน้อยซึ่งมหาวิทยาลัยที่เปิดดำเนินการได้ไม่นานยังสนับสนุนได้ไม่มากนัก ดังความเห็นของ

จินตนาผู้ดูแลห้องสมุด “...แล้วแต่นโยบายของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะซื้อหนังสือตำราแต่งงานวิจัยกับวิทยานิพนธ์ก็มีแต่ของอาจารย์กับนักศึกษาของเราเป็นส่วนใหญ่จากที่อื่นมีน้อยนอกจากนักศึกษาที่เข้าเรียนจบจากที่อื่นเอามาบริจาคให้...”
 อังกรผู้บริหารมหาวิทยาลัย “...อันนี้ผมเห็นด้วยครับงานวิจัยกับวิทยานิพนธ์ของเรา

ยังมีน้อยอยู่ส่วนใหญ่ก็เป็นของนักศึกษาเราเองที่จับไปส่วนของที่อื่นหรือจากมหาวิทยาลัยอื่นก็กำลังดูอยู่ครับว่าจะต้องหาเอามาให้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้า...”

ดังนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษาจะต้องขวนขวายค้นคว้าเอาเอง ส่วนอุปกรณ์การค้นคว้าต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกมหาวิทยาลัยมีไว้รองรับการจัดการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน ทั้งจำนวนห้องเรียนที่ติดแอร์ โต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องเขียนจอฉายภาพเครื่องฉายภาพ (Projector) และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านห้องสมุด นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับคณาจารย์และนักศึกษา ดังนั้น ทรัพยากรการเรียนรู้ในห้องสมุดที่มีความพร้อมทั้งในเชิงจำนวนและคุณภาพของข้อมูลต่างๆ ที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาและเป็นส่วนสนับสนุนอำนวยความสะดวกด้านการเรียนการสอนระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาด้วย

5. การทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ในด้านการทำวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ให้อิสระนักศึกษาในการเลือกอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้หลักสูตรจะใช้ดุลยพินิจในการเลือกผู้ดูแลระเบียบวิธีวิจัยให้การเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ในแต่ละมหาวิทยาลัยจะให้นักศึกษาทำไม่เหมือนกันมีทั้งทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) หรือทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ (Independent Study) แม้จะให้โอกาสนักศึกษาเลือกทั้งสองแบบแต่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็จะกระตุ้นให้นักศึกษาเลือกทำวิทยานิพนธ์ในที่สุดเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและความเป็นนักวิจัยแก่นักศึกษา ดังความเห็นวิชาอาจารย์ “...กระแสนี้เราต้องต่อสู้กันมากครับนักศึกษาสมัยนี้ต้องการเรียนวิชาการเท่านั้นไม่ชอบทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์กลัวว่าทำแล้วจะไม่ได้สำเร็จทำให้ไม่จบเลยไม่ต้องการทำวิทยานิพนธ์...” อนิรุทธาจารย์ “...ผมว่าเป็นอันตรายมากครับกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคตหากจบไปแล้วทำวิจัยไม่ได้ทำวิจัยไม่มีความน่าเชื่อถือต่อตัวบัณฑิตเองและต่อมหาวิทยาลัยก็จะแย่ตามมาครับผมยังสนับสนุนให้นักศึกษาทำวิจัยทุกคนแต่มหาวิทยาลัยจะมีวิธีการใดๆ ที่จะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยและสามารถทำได้โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเก่งๆ ดูแลนี่แหละครับคือจุดขายของผม...” กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระนั้นหลักสูตรได้ดำเนินการให้คำแนะนำนักศึกษา

ตั้งแต่เริ่มเรียนในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษาแรก การช่วยเหลือกำกับติดตาม นักศึกษาในการทำวิทยานิพนธ์การค้นคว้าอิสระและการตีพิมพ์ผลงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้มอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้กำกับติดตามและให้คำปรึกษาโดยมีประธานหลักสูตรกำกับติดตามในเชิงนโยบาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการทำวิทยานิพนธ์แสดงให้เห็นว่า หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการศึกษา ค้นคว้าอิสระจึงเป็นไปบทบาทหน้าที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องดำเนินการ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จการศึกษา คือการให้คำปรึกษาช่วยเหลือกำกับติดตามตรวจสอบ และวัดผล รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้มีการตีพิมพ์ในวารสารที่ได้มาตรฐานทั้งในและต่างประเทศและอาจจะมีการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดเองหรือเข้าร่วมเสนอในการประชุมที่จัดโดยมหาวิทยาลัยภายนอก

ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

1. ด้านหลักสูตร มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตในประเด็นการวางวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้มีความชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานของบัณฑิตเมื่อจบการศึกษา หลักสูตรจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้ หลักสูตรจะต้องเพิ่มความลึกซึ้งทางวิชาการที่จะช่วยส่งเสริมการต่อยอดในการศึกษาในระดับปริญญาเอกของนักศึกษา และที่สำคัญจะต้องมีการใช้หลักสูตรร่วมกันเป็นหลักสูตรเดียวของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

2. ด้านการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ การเรียนการสอนควรเน้นการอภิปรายและการสัมมนา เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ให้ความครอบคลุมเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด นอกจากนี้ยังต้องมิกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะที่ทำให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้

ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ที่สำคัญจะต้องเน้นกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้เข้าถึงกระบวนการวิจัยอย่างลึกซึ้ง และการประเมินผลมีความเหมาะสม

3. ด้านอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงการสรรหาอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการให้คำปรึกษา มีวินัยในการสอนและรักษาระบบบรรณของความเป็นอาจารย์ และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนอาจารย์เพียงพอสำหรับดูแลนักศึกษาและเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

4. ด้านห้องสมุด มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงการจัดหาตำรา วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตในปริมาณที่มากพอที่จะสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์และนักศึกษา ทั้งระบบปกติและการสืบค้นทางระบบอิเล็กทรอนิกส์และระบบคอมพิวเตอร์เน็ตเวิร์ค มีการกำหนดวัน เวลาให้บริการของห้องสมุดแก่นักศึกษามีความเหมาะสม มีการกำหนดพื้นที่ให้นักศึกษาค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้นอกจากจะทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนดีแล้ว ยังสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักศึกษาและสามารถทำให้นักศึกษาจบการศึกษาได้ตามเวลาที่หลักสูตรกำหนด

5. ด้านการทำวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต้องมีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา มีการสอนเป็นทีมและให้คำปรึกษาด้านการทำวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาอย่างเป็นเอกภาพ มีความตั้งใจและทุ่มเทให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา นอกจากนี้ การกำหนดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จะต้องมีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์และกับคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ การทำวิทยานิพนธ์ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลงานวิจัยจนสำเร็จการศึกษา ผู้บริหารหลักสูตรจะต้องใส่ใจต่อการควบคุม กำกับ ติดตามอาจารย์ที่ปรึกษาให้ดำเนินการดูแลการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาจนกว่าจะจบการศึกษา

ปัจจัยการบริหารจัดการ

1. ด้านภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของ กรรมการบริหารหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหลักสูตรในการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร การร่วม รับผิดชอบเป็นการแสดงถึงการทำงานเป็นทีม นำสู่ความคิดที่สร้างสรรค์ในการ พัฒนาการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มีช่องทางการสื่อสารกัน อย่างหลากหลาย เช่น การประชุม การสื่อสารผ่านอิเล็กทรอนิกส์ การจัดกิจกรรม บริการวิชาการและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เป็นการแสดงถึงความจริงใจใน ทำงานร่วมกันซึ่งจะทำให้การกำกับ ดูแลและติดตามงานได้ประสบความสำเร็จ และ ทำให้มีความก้าวหน้าในเรื่องการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนและการดูแล นักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด

2. ด้านบุคลากร มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรมี จำนวนเพียงพอ มีคุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมตรงภาระงานของหลักสูตร ทั้งนี้ เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ และการ ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ยินดีและเต็มใจให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อธำรงรักษาเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตให้ ปฏิบัติงานอยู่กับหลักสูตรเป็นระยะเวลานานๆ ผู้บริหารหลักสูตรจึงควรส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมโดยให้ทุนการศึกษา จัดสวัสดิการที่ดี การศึกษา ดูงานในต่างประเทศและมีแผนที่ความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน

3. ด้านงบประมาณ มหาวิทยาลัยต้องกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการ จัดเก็บรายได้และการบริหารรายจ่ายของสูตรโดยเน้นการพึ่งตนเอง การจัดเก็บรายได้ มุ่งให้เกิดความพอเพียงในการนำมาใช้จ่ายในการบริหารจัดการหลักสูตร ควรกำหนด สัดส่วนการบริหารเงินอย่างเหมาะสมระหว่างเข้าคลังกลาง และจัดสรรให้หลักสูตร บริหาร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจน ความเป็นอิสระและสร้างขวัญกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงานในการบริหารรายรับและรายจ่ายของหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนด เกณฑ์ที่เหมาะสมในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้บริหารหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายโดยชำระเป็นรายภาค

การศึกษา การอนุโลมผ่อนชำระได้ตามความเหมาะสม นอกจากนั้น ควรสนับสนุนทุนวิจัยแก่คณาจารย์และแก่นักศึกษาของหลักสูตรเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้คณาจารย์และนักเผยแพร่ผลงานวิชาการในระดับชาติและระดับนานาชาติ

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ มหาวิทยาลัยควรเตรียมครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์อย่างเพียงพอและมีคุณภาพสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และการให้คำปรึกษา เช่น ห้องเรียน ห้องโสตทัศนวัสดุ ห้องสโมสรมักศึกษา ห้องประชุม คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายแผ่นทึบ เครื่องใช้วัดทัศน เป็นต้น ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลให้คำแนะนำการใช้งานและมีคู่มือการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลการใช้งานและการบริการเพื่อปรับปรุงคุณภาพของครุภัณฑ์ วัสดุและอุปกรณ์ และเพิ่มคุณภาพการให้บริการที่ดียิ่งขึ้น

ด้านความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตร

1. ด้านความร่วมมือภายใน ในด้านความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรด้านความร่วมมือในการบริหารจัดการจากภายในมหาวิทยาลัยนั้น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตไม่สามารถดำเนินการได้ตามลำพังจำเป็นต้องของความร่วมมือจากสาขาวิชาอื่นๆ อยู่บ้าง เช่น การจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ การศึกษาดูงาน การทำกิจกรรมทางสังคม การแลกเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอน การร่วมมือด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์หรือการศึกษาอิสระที่เป็นเนื้อหาตรงกับความรู้ความสามารถของอาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาร่วมกัน การใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน เช่น ใช้คอมพิวเตอร์และห้องเรียนร่วมกับหลักสูตรอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้ส่งเสริมความสามัคคี ความสนิทสนม และใช้ทรัพยากรทางการบริหารอย่างคุ้มค่าภายในประชาคมของมหาวิทยาลัย

2. ด้านความร่วมมือภายนอก ความร่วมมือในการบริหารจัดการด้านความร่วมมือการบริหารจัดการจากภายนอกมหาวิทยาลัยนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการร่วมกับหลักสูตรอื่นๆ ภายนอกมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญระหว่างกัน การแลกเปลี่ยนอาจารย์ผู้สอน การร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือการศึกษาอิสระที่เป็นเนื้อหาตรงกับความรู้ความสามารถของอาจารย์ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา การจัดกิจกรรมทางสังคมและทางวิชาการ การทำกิจกรรมเพื่อสังคมร่วมกัน การทำวิจัยร่วมกันระหว่างอาจารย์ รวมถึงการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ

ระหว่างกัน(MOU) การร่วมเป็นเครือข่ายจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ การร่วมมือกันจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้บุคลากรและทรัพยากรต่างๆ ร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำไปสู่ความเป็นเครือข่ายหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิตที่มีความเข้มแข็งในระดับภูมิภาค

ด้านสัมฤทธิ์ผลในการบริหารจัดการหลักสูตร

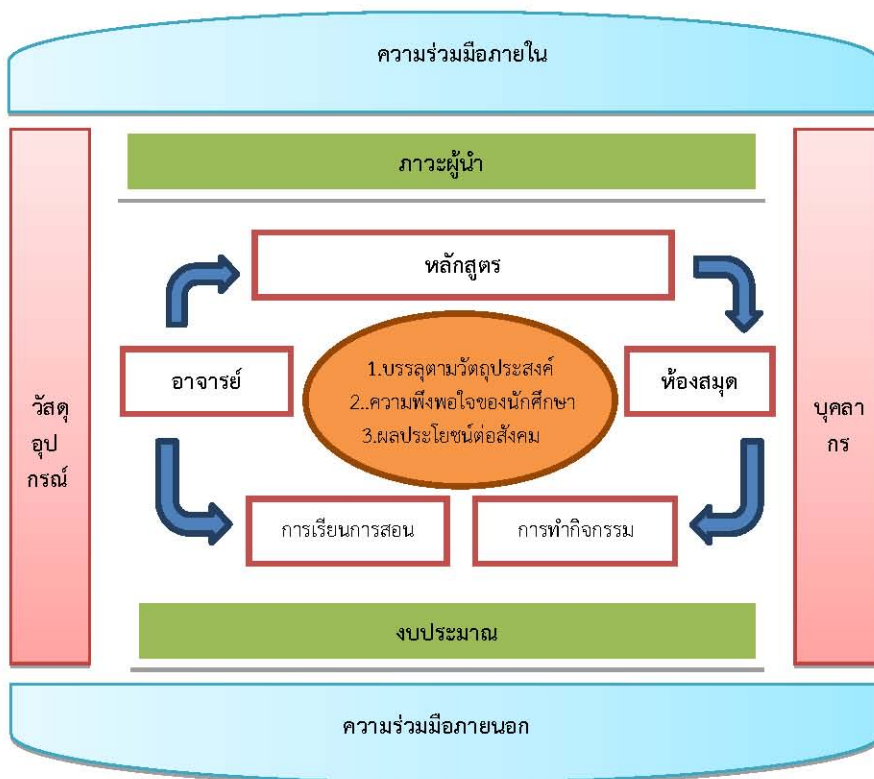
1. ด้านบรรลุตตามวัตถุประสงค์ สิ่งที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ กล่าวคือ มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงความรู้ที่นักศึกษาได้รับว่าจะต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมได้โดยใช้องค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ทำการศึกษา วิจัย และพัฒนาความรู้ให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับความสำเร็จของนักศึกษา คือนักศึกษาจะต้องสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาของหลักสูตร หลักสูตรจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับความต้องการของภาครัฐภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความรู้อย่างลึกซึ้งในหลักการและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์

2. ด้านความพึงพอใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาซึ่งถือเป็นผู้ใช้บริการของมหาวิทยาลัยที่สำคัญที่สุด นักศึกษาควรได้รับประทับใจจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน การกำกับดูแล ติดตามการให้คำปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์ การให้บริการอาคารสถานที่ ทรัพยากร การให้บริการของเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร การให้บริการด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาและการสำเร็จการศึกษาจะต้องไม่เป็นการตีกรอบที่เป็นเงื่อนไขหรืออุปสรรคที่ขัดความยืดหยุ่นที่ทำให้นักศึกษาจำยอมกระทำตาม ความประทับใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรจะเป็นเงื่อนไขไปสู่การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี

3. ด้านผลประโยชน์ต่อสังคม มหาวิทยาลัยจะต้องมีระบบและกลไกนำไปสู่การดำเนินงานให้ผลงานวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาสามารถไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมชุมชนได้โดยการประยุกต์ใช้ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง สังคม ชุมชนท้องถิ่นผ่านการบูรณาการการบริการวิชาการ การอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมกับการวิจัย การเรียนการสอน และ

กิจกรรมสัมมนานักศึกษา คณาจารย์ นักศึกษาและศิษย์ที่ทำประโยชน์ก็ควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้ปรากฏต่อสาธารณชนเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรและนักศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารหลักสูตร และคณาจารย์จะต้องมีความรู้ความสามารถ และสามารถชักนำความถูกต้องให้กับสังคมต่อกรณีประเด็นปัญหาต่างๆ ได้

ภาพที่ 1 : รูปแบบที่เหมาะสมของการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อการบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง คือปัจจัยด้านการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ประกอบด้วย หลักสูตรการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน ห้องสมุด การทำวิทยานิพนธ์ถึงแม้ว่าการจัดทำหลักสูตรจะมีเนื้อหารายวิชาไม่เหมือนกันมากนักแต่มหาวิทยาลัยก็ยังเน้นที่ความทันสมัย และตอบสนองกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานเสมอ (ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล, 2552) ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระจะต้องมีคุณสมบัติที่ได้มาตรฐาน มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีการเขียนตำรา บทความทางวิชาการ และเอาใจใส่ในการเป็นที่ปรึกษา (เพ็ญศรี ฉิรินัง, 2550) (ไชยา ภาวะบุตร, 2549) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังต้องจัดให้มีห้องสมุดให้ความพร้อมและมีคุณภาพใส่ใจกับการสนับสนุน หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่มีจำนวนเพียงพอทันสมัยและมีวัสดุ อุปกรณ์ในการศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา ห้องสมุดจะช่วยเพิ่มความสำเร็จและความพึงพอใจของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2550) (ไชยา ภาวะบุตร, 2549) (อรอุมา ศึกษา, 2550) (พรรณี ศรีกลชาญ, 2552) (สุกัญญา สุวรรณาคินทร์, 2554)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง นักศึกษายังให้ความสำคัญกับด้านการบริหารจัดการและส่วนตัวของนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านการนำไปใช้ประโยชน์กับสังคมยังให้ความสำคัญน้อยมาก ดังนั้น ผู้บริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญกับตัวหลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน ห้องสมุด และการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะทำให้การจัดการหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จ ส่วนด้านภาวะผู้นำจะต้องเน้นที่ผู้นำมีวุฒิภาวะ ตำแหน่งที่เหมาะสม การประเมินมาตรฐาน และการควบคุมคุณภาพหลักสูตร(วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2549; พงศ์กรชัย มีสามเสน, 2548) บุคลากรให้ความสำคัญกับงานบริการและการประสานงาน(พรรณี ศรีกลชาญ (2552) งบประมาณควรให้ความสำคัญกับค่าเล่าเรียนวัสดุและอุปกรณ์ต้องมีความพร้อม เพียงพอและทันสมัย

(พรณี ศรีกลชาญ, 2552; พงศ์กรชัย มีสามเสน, 2548) ความร่วมมือภายในยังต้องเกิดกระบวนการทำงานร่วมกับสาขาวิชาอื่นๆ ส่วนความร่วมมือภายนอกเน้นการใช้ อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกัน (คำเพชร ภูริปริญา, 2550) ซึ่งองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ยังถือเป็นองค์ประกอบรองลงมาที่เป็นส่วนสนับสนุนให้การบริหารจัดการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางดำเนินไปด้วยดีและที่สำคัญจะต้องมีการใช้หลักสูตรร่วมกันเป็นหลักสูตรเดียวของมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีดังนี้ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ควรมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารและคณาจารย์มีคุณวุฒิและเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการตรงตามสาขาวิชาและมีผลงานทางวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้ ผู้บริหารและคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย และประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตควรมีแนวปฏิบัติเน้นการทำงานเป็นทีม เช่น มีการประชุมหารืออย่างสม่ำเสมอ มีการจัดผู้สอนตามความเชี่ยวชาญ จัดสัดส่วนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้มีความเหมาะสม และตรงตามองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญของอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละท่านโดยได้รับความเห็นชอบจากมติที่ประชุมอาจารย์ประจำหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541. มหาวิทยาลัยที่ทางแยก : จุดประกายวิสัยทัศน์
อุดมศึกษาไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : มปป.
เกษม วัฒนชัย. 2544. นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : มปป.

- คำเพชร ภูริปัญญา. 2550. การนำเสนอยุทธศาสตร์พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไทยสู่
การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก. ปรินญานินพนธ์ สาขาวิชาอุดมศึกษา,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลาและคณะ. 2529. บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย. กรุงเทพฯ :
ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยา ภาวะบุตร. 2549. รายงานการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัด
การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิสาชล พรหมรินทร์. 2555. วิวัฒนาการกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ไทย:บท
สำรวจวรรณกรรมรัฐประศาสนศาสตร์ไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกอบ คูปรัตน์. 2532. รายงานผลการวิจัยเรื่องบทบาทอุดมศึกษาเอกชน.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เพ็ญศรี ฉิรินัง. 2550. รายงานการวิจัยการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา
ไทย : ศึกษาเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน.
กรุงเทพฯ : มปป.
- พรรณี ศรีกลชาญ. 2552. ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อการ
ให้บริการของสำนักงานวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. 2546. อุดมศึกษาไทยในอุดมศึกษาโลก. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์กรชัย มีสามเสน. 2548. รายงานการวิจัยผลกระทบนโยบายการปฏิรูป
การศึกษาของไทยในอนาคตศึกษากรณีแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญด้าน
การศึกษา. กรุงเทพฯ : มปป.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา. 2551. มหาวิทยาลัยทักษิณกับทางแก้วิกฤต
ของชาติ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ
- ยุทธพงษ์ ลีลาภิไพศาล. 2552. รายงานการวิจัยพัฒนาการและลักษณะของหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรระดับปริญญาตรีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มปป.

วิชัย ต้นศิริ. 2547. วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2551. การบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ : การ

วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัด. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2549. การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่จะนำและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาหลักสูตรภาคพิเศษ. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. 2550. ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาทางรัฐ

ประศาสนศาสตร์ : ศึกษากรณีมหาวิทยาลัย 6 แห่งในกรุงเทพ.

กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สุกัญญา สุวรรณาคินทร์. 2554. สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา. รายงานการวิจัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2541. คู่มือการจัดการเรียนระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อรอุมา ศึกษา. 2550. แนวทางในการนำ Balanced Scorecard มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น .

Henri Fayol. 1949. *General and Industrial Management*. London : Pitman.

Herbert A.Simon. 1996. "Administrative Efficiency". In D Ravindra Prasad, VS Prasad and P. Satayanarayana (Editors) . *Administrative Thinkers*. New Delhi : Sterling Publishers Pvt.

The Graduate School of University of Washington. 2010. **Report 3 Effectiveness and Efficiency**. Washington : University of Washington